

KRIMINALOMSORGEN

ÅRSMELDING 2006

Innhold

Innhold

Dette er kriminalomsorgen	5
Redusere soningskøen og bedre innholdet i soningen	7
Narkotikaprogram med domstolskontroll	14
Forvaltningssamarbeid – forpliktende samarbeidsstrukturer – redusert tilbakefall	15
Personal	19
Publikasjoner	22
Rundskriv	23
Statistikk	24
Regnskap	30

Forord

Høy aktivitet på mange områder preget kriminalomsorgen i 2006. Vi har over en lang periode følt presset av dommer vi ikke har hatt kapasitet til å iverksette innen rimelig tid. Det er ingen god situasjon, verken for de domfelte eller for kriminalomsorgen. I 2006 snudde det: det ble tatt et krafttak for å skaffe oss de virkemidlene som skal til, og soningskøen begynte sakte men sikkert å gå nedover. Vi er glad for at det har vært politisk vilje til å satse på oss, og vi er sikre på at vi skal greie å innfri forventningene.

Krafttak kan ta på kreftene, men er likevel lettere å bære når gode løsninger er innen rekkevidde. Kapasitetsutnyttelsen i fengslene har neppe vært så høy noen gang tidligere, og det er klart at det har påvirket fengselet som arbeidsplass. Da er det godt å ha fått løfte fra politikerne om at kravet til belegg skal ned på et normalnivå så snart køen er borte.

Da ekstra ressurser ble gitt i 2006, fikk også friomsorgen sin del, som rett var. Bruken av samfunnsstraff er en suksesshistorie – i den grad at køen var i ferd med å bite seg fast også her. Ikke bare hadde antall samfunnsstraffer gått opp, men det gjennomsnittlige antall timer pr. dom hadde økt mye, slik at friomsorgens kapasitet var i ferd med å sprenges. Også her har utviklingen snudd i riktig retning. Det er nødvendig både for de domfelte og for at friomsorgens andre oppgaver ikke skal bli skadelidende: både personundersøkelsene og oppfølging av prøveløslatte er viktige deler av kriminalomsorgens samlede virksomhet med tanke på å forebygge ny kriminalitet.

Kapasitetsproblemene har fått mye oppmerksomhet, men det betyr ikke at innholdet i soningen er glemt. Vi satser på de tiltakene vi har god erfaring

med, og vi forsøker å gå nye veier. Årets nyskapning er spennende: Narkotikaprogram med domstolskontroll er etablert som forsøksordning i Bergen og Oslo. Det er slett ikke det eneste eksemplet på utviklingsarbeid i kriminalomsorgen – men; ingen (andre) nevnt, ingen glemt.

Kriminalomsorgen er en del av samfunnets maktapparat. Vi har ansvar for mennesker som ved sine handlinger kan ha skapt mye sorg og sinne omkring seg og ofte har et konfliktfylt forhold til omgivelsene. Det er da ingen selvfølge når hverdagen i et fengsel ikke preges av konflikter, men tvert i mot av en god tone mellom innsatte og ansatte. Respekt for andre mennesker er en grunnleggende verdi i vår kriminalomsorg. Våre ansatte skal ha anerkjennelse for det gode miljøet de skaper, selv om de ytre forutsetningene ikke alltid er de beste.

Kriminal saker og straffedømte får mye medieoppmærksomhet, og fremkaller mange følelser hos publikum. Jeg merker meg med glede at vi når frem i mediene også med informasjon som er til å bli klok av, og hvor nyansene har fått sin plass. Forbrytelse og straff handler om vanskelige og sammensatte problemer, hvor enkle løsninger sjelden hjelper. Og det er jo det som er målet: straff som virker, til beste for både domfelte og for samfunnet.

Oslo, juni 2007

Kristin Bølggen Bronebakk

Kristin Bølggen Bronebakk
ekspedisjonssjef

Regjeringen ønsker aktiv og helhetlig kriminalitetsbekjempelse.

- Styrking av kriminalomsorgen er den største utfordringen i straffesystemet. Regjeringens politiske plattform – Soria Moria-erklæringen, fra høsten 2005.

- Målet er å forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabiliterer bedre. Vi vil ha en kriminalomsorg som kan ta seg av de som til enhver tid er straffedømte.

Fra regjeringens erklæring om kriminalomsorgen

- Utarbeide en konkret plan for avvikling av soningskøene, bygge flere fengsler og utvide soningskapasiteten i flere eksisterende fengsler.
- Etablere forpliktende samarbeidsstrukturer mellom kriminalomsorgen og kommunale og statlige etater ved løslatelse for å redusere gjengangerproblemene. Innføre tilbakeføringsgaranti

for tett oppfølging fra ulike etater ved løslatelse med vekt på å få folk i jobb eller videre utdanning med strenge krav til rehabilitering og atferdsendring.

- Utvide bruken av samfunnsstraff, særlig for unge lovbrøyttere. Vi vil styrke rusbehandlingstilbudet i og utenfor fengslene, styrke ettervernet og gjennomgå situasjonen for nye domfelte under 18 år.
- Styrke fengselopplæringen og fengselsbibliotekene.
- Forske mer på årsaker og sammenhenger i kriminalpolitikken og effekten av tiltak må evalueres.

Kriminalomsorgen 2006:

Trygghet og redusert kriminalitet innen en åpen, effektiv og kvalitetsbevisst justissektor

Dette er kriminalomsorgen

Kriminalomsorgen skal gjennomføre varetektsfengsling og straffereaksjoner på en måte som er betryggende for samfunnet og som motvirker straffbare handlinger. Det skal legges til rette for at lovbrytere kan gjøre en egen innsats for å endre sitt kriminelle handlingsmønster. Kriminalomsorgen samarbeider med andre offentlige etater om å legge til rette for at domfelte og innsatte får de tjenestene de har krav på under straffgjennomføringen.

Nøkeltall

- 3 670 årsverk totalt – 2949 ved fengslene, 286 ved friomsorgskontorene, 56 ved KRUS, 29 ved KITT og 350 ved de 6 regionadministrasjonene
 - 3 467 plasser i fengslene
 - 18 % av fengselskapasiteten til varetekt
 - 19 % av de innsatte har utenlandsk statsborgerskap
 - 34 år gjennomsnittsalder for innsatte
 - 48 personer under 18 år satt inn i fengsel i 2006
 - 103 dager gjennomsnittlig soningstid i fengsel
 - ca 2 400 domfelte følges til enhver tid opp av friomsorgskontorene
 - 12 078 ble satt inn i fengsel i løpet av 2006
- 4 286 nye saker iverksatt ved friomsorgskontorene:
- 2 683 dommer på samfunnsstraff
 - 474 betingede dommer med promilleprogram
 - 23 betingede dommer på Narkotikaprogram med domstolskontroll
 - 1 046 prøveløslatte
 - 13 prøveløslatte fra forvaring, pluss flere mindre kategorier
 - 1 550 personundersøkelser ble utført av friomsorgskontorene

Organisering

Kriminalomsorgen er organisert med tre nivåer: Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF), seks regionadministrasjoner, lokalt nivå med 50 fengsler og 18 friomsorgskontor med i alt 26 underkontorer foruten 2 sentre for narkotikaprogram med domstolskontroll. I tillegg kommer Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) og Kriminalomsorgens IT-tjeneste (KITT).

KSF har den faglige og administrative ledelsen av kriminalomsorgen. KSF er integrert i Kriminalomsorgsavdelingen i justisdepartementet. I forbindelse med en stortingsmelding om kriminalomsorgen som skal være klar i 2008, vurderes organisasjonsspørsmålet.

Kriminalomsorgens regioner med administrasjonsskontor

Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

Kriminalomsorgens utdanningscenter gir grunnutdanning for fengselsbetjenter, etatsutdanning for de som skal arbeide innen fengslenes arbeidsdrift, holder kurs og seminarer for alle ansatte i kriminalomsorgen og driver forsknings- og utviklingsarbeid. KRUS hadde i 2006 56 ansatte.

KRUS uteksaminerte 145 aspiranter og tok opp 207 nye aspiranter - fordelt på et ordinært kull på 153 aspiranter og et ekstraordinært på høsten med 54 aspiranter.

Til de to opptakene på i alt 207 aspiranter var det totalt 1 817 søkere.

979 til det ordinære opptaket. 42 % av disse søkerne var kvinner, andelen kvinner som ble tatt opp var 48 %. 8 personer med flerspråklig bakgrunn utover engelsk ble tatt opp, to var samisktalende. Til det ekstraordinært kullet var det 838 søkere. Av de som fikk plass var det 52 % kvinner. Én aspirant hadde flerkulturell bakgrunn.

En arbeidsgruppe har lagt frem forslag om at dagens toårige etatsutdanning gjøres om til en treårig høyskoleutdanning. Det er ennå ikke konkludert i dette spørsmålet.

Kriminalomsorgens IT - tjeneste (KITT)

Kriminalomsorgens IT-tjeneste KITT hadde i 2006 29 ansatte. KITT er organisert med en avdeling i Oslo og en i Horten.

I 2006 fulgte KITT opp eksisterende enheter i kriminalomsorgen og leverte IKT løsninger til de nye fengslene Bjørgvin, Bruvoll og Ravneberget samt Lyderhorn overgangsbolig foruten å knytte Kleivgrend avdeling av Arendal fengsel til nettet, foruten ND enhetene i Oslo og Bergen.

Kriminalomsorgen og skolemyndigheten utarbeid

det et grunnlag for IKT-løsning knyttet til innsatte og bruk av internett i skolesituasjon.

KITT er med i prosjektet "Nytt etatssystem for kriminalomsorgen".

Justisbudsjettet for 2006

Det ble bevilget 2 200 440 kroner til kriminalomsorgen hvorav 109 715 var til KRUS. Det var en styrking på 95,7 millioner sammenlignet med saldert budsjett for 2005 og omfatter midler til videre prosjektering av nytt fengsel i Indre Salten, Fauske og 45 nye åpne fengselsplasser: 24 ved Åna fengsel, 4 nye ved Bredtveit fengsels Østensjø avdeling og ny overgangsbolig i Bergen. Videre omfattet dette midler til fast drift av kapasitetsutvidelsene fra året før, midler til å sette i gang en prøveordning med narkotikaprogram med domstolskontroll i to kommuner foruten en generell styrking av driften og fortsatt rehabilitering av Ullersmo fengsel. Over andre etaters budsjett ble undervisningstilbudet for innsatte vesentlig styrket. Bibliotektilbudet og helsetilbud ble også styrket.

Revidert nasjonalbudsjett

- Dette er de første tiltakene i regjeringens arbeid for å få vekk soningskøen, sa justisminister Knut Storberget da revidert nasjonalbudsjett ble lagt frem i mai 2006. 71,95 millioner ble bevilget til kriminalomsorgen. Dette gjorde det mulig å etablere 150 nye midlertidige fengselsplasser med fengslene Bruvoll og Bjørgvin og øke bemanningen ved friomsorgskontorene med om lag 30 stillinger, styrke den fysiske sikkerheten ved Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt, ekstraordinært vedlikehold ved Ullersmo fengsel og dessuten økt opptak av aspiranter til fengselsskolen.

Redusere soningskøen og bedre innholdet i straffen

Soningskøplanen

Soningskøplanen, "Rask reaksjon – tiltak mot soningskø og for bedre innhold i soningen", ble lagt frem 15. mai. Av planen fremgår det valg av tiltak for å fjerne køen ikke skal gå på bekostning av kvaliteten i straffegjennomføringen. Målet er å søke etter tiltak som styrker det kvalitative arbeidet i kriminalomsorgen. Forslagene i planen går både på kapasitetsendringer og på lovendringer. Planen fremhever at soning av straff er mer enn soning i fengsel.

I tråd med soningskøplanen ble utvidelsesplanene som var igangsatt året før, ferdigstilt, det ble satt i gang og ferdigstilt to nye fengsler, foretatt utvidelser ved eksisterende fengsler og igangsatt arbeidet med utvidelser som avsluttes våren 2007. Av andre tiltak kan nevnes:

- Forberede Halden fengsel med 251 plasser til åpning høst 2009
- Øke klasseopptaket ved KRUS for å sikre tilstrekkelig fagutdannet bemanning til utvidelsene
- Øke bevilgningen til friomsorgskontorene for å ivareta økt omfang på oppgavene
- Bøtesoning skal primært skje i fengsler med lavere sikkerhetsgrad
- Øke bruken av overføring av dømte til behandlingsinstitusjon
- Utenlandske innsatte overføres raskere til soning i hjemlandet

Tiltak som krever lovendring

- Gjøre det straffbart å ikke møte til soning
- Utvide ordningen med promilleprogram til også

å omfatte personer som kjører påvirket av andre rusmidler enn alkohol

- Etablere en prøveordning med elektronisk overvåking

For å redusere soningskøen har det både vært lagt betydelig vekt på å utnytte kapasiteten best mulig og ha plasser klare for politiets varetektsbehov. Kapasiteten i fengslene ble utnyttet med 95.8 %. Ved utgangen av året var køen på 2 499 dommer. Det er en økning på 16 fra året før. Årsaken er at Stavanger fengsel har vært pålagt å redusere kapasiteten som følge sikkerhetstiltak i forbindelse med varetekt av siktede i NOKAS-saken. I tillegg har Indre Østfold fengsel hatt redusert kapasitet som følge av rehabilitering etter brann. Det er et mål at soningskøen skal være avviklet innen 2009.

Fremskutt løslatelse

For å sikre et tilstrekkelig antall varetektsplasser og unngå økning i soningskøen, er det anledning til å ta i bruk fremskutt løslatelse: For dommer under 90 dager - inntil fem dager. For dommer mellom 90 dager og seks måneder - inntil ti dager. De med dommer over seks måneder, kan få inntil 20 dager. Ordningen forutsetter at de domfelte oppfyller kravene til prøveløslatelse etter 2/3 tid, og at tiltaket er sikkerhetsmessig forsvarlig. Ordningen hadde en effekt på 150 fengselsplasser i 2006. det er 10 plasser mer enn i 2005.

Arbeidsdrift

Fredrikstad fengsel, En uke etter at kvinnene som satt i det 142 år gamle Fredrikstad fengsel flyttet over til Ravneberget fengsel, var Fredrikstad fengsel igjen en anstalt for mannlige varetektsinnsatte.

Fra venstre statssekretær Terje Moland-Pedersen, nestleder Trine Guttulsrud, direktør Ellinor Houm, Kriminalomsorgen region øst og fengselsleder Jan Ove Skaug.

Resultat 2006

243 nye fengselsplasser

- Drammen fengsel ombygd og utvidet med 14 plasser
- Oslo fengsel ombygd og utvidet med 17 plasser
- Ravneberget fengsel ved Sarpsborg - nytt fengsel med 16 plasser, for kvinner
- Bruvoll fengsel i Nord-Odal 60 plasser for menn - et nytt og midlertidig køfengsel
- Rødgata avdeling, Åna fengsel, en ny avdeling med lavere sikkerhetsnivå på 24 plasser. Det er de gamle tjenesteboligene ved fengselet som er bygget om
- Bjørgvin fengsel ved Bergen, 90 plasser for menn - et nytt og midlertidig køfengsel
- Lyderhorn overgangsbolig, Bergen, 16 plasser – et nytt fengsel
- Ilseng fengsel i Østfold utvidet med 6 plasser
- Bredtveit fengsel utvides med 5 plasser i forbindelse med at fengselets åpne avdeling i Østensjøveien erstattes med Bredtveitveien avdeling – som tas i bruk våren 2007
- Styringsgruppe er etablert for det kommende Halden fengsel. Fengselet skal stå ferdig i løpet av 2009 og ha 251 plasseer

30 årsverk til friomsorgen

For å redusere køen på samfunnsstraffdommer, forhindre at det bygger seg opp ytterligere kø og gi bedre kapasitet til å håndtere blant annet prøveløslatelser og utfordringene knyttet til forvaringsdømte på prøve, ble bemanningen ved friomsorgskontorene styrket med nær 30 årsverk i 2006.

Køen på samfunnsstraffdommer var ved utgangen av 2006 på 312 dommer, det er en økning på 122 dommer fra forrige årsskifte. Målet er at køen på samfunnsstraffdommer skal være borte i løpet av 2007.

Første januar 2006 trådte flere endringer i straffelovens alminnelige del som gjelder samfunnsstraff i kraft. Dette gjelder en utvidelse av anvendelsesområdet, utvidelse av domstolenes kompetanse når det gjelder omgjøringsaker, mulighet til å reagere på straffbare handlinger begått før gjennomføringen starter og adgang til å forlenge gjennomføringstiden. Samtidig ble det gjort noen "tilhørende" endringer i straffgjennomføringsloven.

Venstre: Åna fengsel, Rødgata avdeling 24 nye plasser.

Midten: Lyderhorn overgangsbolig.

Høyre: Bjørgvin fengsel.

Justisminister Knut Storberget med stortingsmeldingen om unge lovbrøyttere

Regjeringen la frem en stortingsmelding om unge lovbrøyttere

Stortingsmelding nr. 20 (2005-2006) "Alternative straffereaksjoner overfor unge lovbrøyttere" ble lagt frem 9. juni 2006 og debattert i Stortinget 18. desember. I meldingen er det lagt vekt på betydningen av å utvikle formålstjenelige straffereaksjoner, blant annet for å redusere bruken av ubetinget fengselsstraff for unge. Bare i unntakstilfelle, der det er nødvendig for å beskytte samfunnet, kan det forsvares å sette mindreårige i fengsel.

Hovedregelen, der ubetinget fengsel er nødvendig, skal være åpen soning, men slik at fengselsstraffen tidligst mulig erstattes av andre og mindre inngripende soningsformer.

Vanligvis sitter det mellom to og ti personer under 18 år i fengsel. Oftest dreier det seg om korte varetektsopphold. Den kriminelle lavalder i Norge er på 15 år.

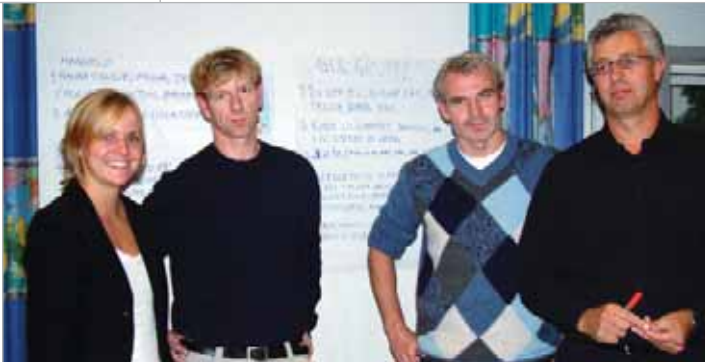
I stortingsmeldingen foreslår regjeringen blant annet å

- Oppnevne et utvalg som skal komme med forslag til alternative straffereaksjoner overfor unge lovbrøyttere
- Stimulere til forskning om unge lovbrøyttere og om barn og unge i fengsel
- Vurdere forbud mot å pågripe og varetektsfengsle personer under 16 år og et forbud mot å varetektsfengsle personer under 18 år for mer enn en uke av gangen
- Utvikle et tettere samarbeid mellom rettsvesen og barnevern
- Øke bruken av samfunnsstraff overfor unge lovbrøyttere
- Obligatorisk konfliktråd for de under 18 år
- Mer bruk av barnevernsinstitusjoner
- Oppmyking av reglene om prøveløslatelse
- Tilbakeføringsgaranti og tverrfaglig samarbeid, blant annet etter inspirasjon etter den svenske KrAmi-modellen

Ravneberget fengsel for kvinner åpnet 29. juni. Fengselsleder Leif Skaug, statsråd Knut Storberget, fungerende ekspedisjonssjef Andreas Skulberg og ordfører Jan Engsmyr, Sarpsborg kommune.

Høyre: Bruvoll fengsel

SIK-ledelsen: Ida Stendal, Jens Torstensen, Hans Tvette og Ole Stageberg

Det faglige arbeidet i kriminalomsorgen er forankret i strategier:

Kriminalomsorgens sikkerhetsstrategi 2006 – 2010 – Trygghet for samfunnet, domfelte, innsatte og tilsatte

Kriminalitetsutviklingen krever en differensiert straffegjennomføring med mer restriktiv gjennomføring, særlig for de som er tilknyttet organiserte kriminelle miljøer.

Sentralt i sikkerhetsstrategien er de ansattes kompetanse. Den grunnleggende opplæringen i etatsprogrammet "Sikkerhet i kriminalomsorgen" ble fullført høsten 2006. Første del av programmet, Sikkerhet i fengsel (SIF) har pågått siden 2002, mens Sikkerhet i friomsorgen (SIFO) startet i april 2006. Til sammen utgjør de SIK - Sikkerhetsprogrammet for de ansatte i kriminalomsorgen. Programmet legger vekt på teamarbeid, risikobevisthet, og evne til å fange opp feil og sikkerhetsmessige svakheter. Målet er å styrke sikkerheten og utvikle en felles sikkerhetskultur. Alle etatens tilsatte har fått opplæring av 4 dagers varighet. SIK er nå integrert i grunnutdanningen ved KRUS.

Kriminalomsorgens kommunikasjonsstrategi 2006 – 2007

Kommunikasjonsstrategien skal være ledelsens og medarbeidernes redskap for å sikre allmennheten reell tilgang til informasjon om kriminalomsorgens arbeid og ansvarsområde. Den skal gi de tilsatte en felles forståelse av hvilke mål, prinsipper og virkemidler som gjelder i kommunikasjonsvirksomheten og medvirke til at den offentlige debatt omkring kriminalomsorgen er mest mulig faktabasert, nyansert og korrekt. Vi ønsker en etaten som er

- åpen synlig og tilgjengelig
- helhetlig og samordnet i sin kommunikasjon
- bevisst på hvordan man bruker informasjon og

- kommunikasjon som virkemiddel
- tydelig på roller, ansvar og prinsipper

Kriminalomsorgens enhetsstrukturstrategi 2006 - 2010

Strategien gir beslutningsstøtte til en langsiktig plan for utvidelser og modernisering av fengslene. Med utgangspunkt i enhetsstrukturstrategien ble kriminalomsorgens regioner bedt om å sende inn regionale handlingsplaner for videre utvikling. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning lager med basis i disse i 2007 en nasjonal handlingsplan.

Del I i strategien inneholder

- prinsipielle avklaringer
- forholdet til kriminalomsorgens strategi på andre felt
- hva som er optimal størrelse på fengsel av ulik type
- behov knyttet til spesielle grupper innsatte

Del II tar for seg

- samvirket mellom friomsorgskontor og fengsel
- kapasitetsbehov
- profilen på kriminalomsorgs-Norge – krav til enheter av forskjellig type
- plassering og utforming
- konsekvenser av prinsipielle valg

Kriminalomsorgens arbeidsdrift, strategi og handlingsplan 2005 - 2008

Fafos levekårsundersøkelse om de innsatte fra 2004 viser at ca 70 % ikke hadde arbeid ved innsettelse. Det gir arbeidsdriften i fengslene en viktig oppgave med å bidra til at flere har et arbeid å gå til ved løslatelse/endt soning.

Målene med arbeidsdriften er å gi de innsatte kompetanse for det ordinære arbeidsliv og bidra til

å skape reelle jobbmuligheter ved løslatelse. Arbeidsdriften skal være en integrert del av rehabiliteringsarbeidet i fengslene. De ansattes kompetanse skal utvikles i tråd med de nye kravene til arbeidsdriften

Arbeidsdriftstrategien ble i 2006 fulgt opp med den første nasjonale arbeidsdriftkonferansen på mange år. Nær 100 personer deltok. Målet med konferansen var å se nærmere på potensialet som kan ligge i arbeidstilbudene. Samarbeidet med skolen i fengslene er stadig viktigere for arbeidsdriften.

Strategi for faglig virksomhet i kriminalomsorgen 2004-2007

For å sikre kvaliteten på programmene som brukes i kriminalomsorgen, ble det i 2006 etablert en godkjenningsordning for programvirksomheten. Godkjenningsordningen er forankret i kriminalomsorgens virksomhetsidé, i fagstrategien og i retningslinjer for programvirksomheten. I sistnevnte presiseres det at formålet med programvirksomheten er å gi domfelte ny kunnskap og motivasjon til endring, samt stimulere domfeltes ressurser og kompetanse til å mestre et liv uten kriminalitet.

Godkjenningsordningen skal foruten å sikre kvaliteten på arbeidet som gjøres overfor de personene som programmene er ment å hjelpe, innsatte og domfelte, også bidra til en effektiv utnyttelse av ressursene. De norske kriteriene er jevnt over sammenfallende med de som brukes i Sverige, Danmark, Canada og England - ofte omtalt som "What Works" prinsippene.

Sammen for fremtiden

Kriminalomsorgens strategi for IKT i perioden 2005 - 2008

I denne perioden skal etaten skape grunnlaget for at den kan være en aktiv bidragsyter inn mot justis-

sektorens arkitektur og samhandling.

Andre eksempler på utviklingsarbeid

Fra fengselsbetjent til kontaktbetjent

Fengselsbetjentrollen har endret seg gradvis over mange år. Mye av bakgrunnen for endringen er økt generelt økt kompetanse hos de ansatte og systematisering av deres erfaring. Samtidig legger fengslene større vekt på samarbeid med andre instanser for å gi best mulig innhold i soning og forberede løslatelsen for den enkelte innsatte.

Kontaktbetjentrollen er en integrert del av dagens betjentrolle. Den enkelte betjent er kontaktbetjent for en eller flere innsatte. Det innebærer strukturering, samordning og bedre planlegging av tiden under soning for den enkelte innsatte.

- Vi trenger kontaktbetjenter som kan være gode samtalepartnere for innsatte og hjelpe dem til å komme ut til et verdig liv i samfunnet med fravær av kriminalitet. Uten kontaktbetjentene vil vi ikke lykkes i det overordnede målet om å få ned kriminaliteten, sa daværende politisk rådgiver, senere statssekretær, Astri Aas-Hansen, da hun åpnet årets kontaktbetjentseminar.

Varetekt - faglig utvikling gjennom flere år førte til internasjonal pris for håndboken

Varetekt er et tvangsmiddel som anvendes under etterforskning av mulige lovbrudd, blant annet for å hindre at siktede unndrar seg straffeforfølgning eller forspiller bevis. Slik kan personer som er siktet for straffbare forhold, holdes fengslet, selv om skyldspørsmålet ikke er avgjort. Noen blir dessuten ilagt restriksjoner for kontakt med andre personer.

På vegne av varetektgruppen, forsker Trond Danielsen, KRUS, med plaketten fra den internasjonale kriminalomsorgsforeningen (ICPA)

I Oslo fengsel sitter de fleste innsatte i varetekt. For å bedre tiden i fengsel for denne gruppen, satte fengselet i 1999 ned en arbeidsgruppe kalt "Kvalitet i vareteksarbeidet", senere utvidet til et samarbeidsprosjekt med KRUS og Kriminalomsorgen region øst. Etter hvert ble det utviklet en metode for kvalitetsutvikling og kvalitetssikring basert på brukerundersøkelser, presentert i heftet "Kvalitet i vareteksarbeid" utgitt i 2002.

I 2004 gikk gruppen i gang med å utvikle en håndbok for vareteksarbeidet. Den skulle også kunne anvendes i grunn- og videreopplæringen på KRUS, foruten å gi en systematisk oversikt over fagområdet. Fra begynnelsen av 2006 ble håndboken testet ut ved åtte fengsler før den ble gjort ferdig ut på høsten. Håndboken er i tre deler: teori og prinsipper, manualen og ledelsesverktøy og støttefunksjoner, for eksempel brukerundersøkelser. Boken tar opp emner som håndtering av praktiske forhold, innsattes individuelle behov og samarbeidet med andre instanser.

Boken ble oversatt til engelsk og spilt inn som Norges bidrag i fagkonkurransen i regi av den internasjonale kriminalomsorgsforening – ICPA. Der vant den førstepris for 2006.

En åpen kriminalomsorg – rapport fra Torturovervåkingskomiteen

Europarådets torturovervåkingskomité, CPT, besøkte Norge en uke i oktober 2005. Alle land som har tiltrådt Den europeiske konvensjon for forebygging av tortur, umenneskelig og nedverdiggende behandling eller straff av 26. november 1987, blir rutinemessig besøkt av komiteen. Innen kriminalomsorgen var det denne gang Ringerike og Trondheim fengsler samt Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt som ble besøkt. I tillegg besøkte komiteen de tiltalte i NOKAS-saken som satt i varetekt i Stavanger fengsel.

Våren 2006 forelå rapporten fra besøket. Komiteen påpekte en del forhold som de anser som uheldige, for eksempel bemanning, tilbud og mulighet for individuell oppfølging. Komiteen understreket at de ble godt mottatt alle stedene de besøkte.

Norske myndigheter har svart komiteen angående anbefalinger, kommentarer og forespørslers om informasjon og har fulgt opp innspillene overfor de besøkte enheter. For eksempel har flere innsatte i Trondheim fengsel fått individuelt tilpasset soningstilbud. Videre er det ansatt flere betjenter og miljøterapeuter og planlegges aktivitets-

Forfatteren Tove Nilsen

grupper og bedre bibliotekfasiliteter samt utvidet luftegård ved hørisikoavdelingen ved Ringerike fengsel.

Faglig utvikling og erfaringsutveksling – årets Faget i fokus konferanse

Temaet for årets fagkonferanse var "Fra fengsel til friomsorg." Ekspedisjonssjef Kristin Bølgen Bronebakk påpekte at vi skal fremstå som og handle som én etat med tydelig enhetspreg. Hun trakk blant annet frem møteplikten under prøveløslatelse som eksempel på et viktig samarbeidsfelt.

Assisterende helsedirektør Geir Sverre Brautt tok frem ulike innfallsvinkler til omsorgsbegrepet og avsluttet om likeverdighet. – Omsorg er egentlig en spontan livsytring og noe som er genuint menneskelig. Det handler mye om å være seg selv i møte med andre. Å se noe gjenkjennelig i den andre, sa han blant annet. Han visualiserte ved hjelp av en trekant sammenhengen mellom de tre begrepene omsorg, ansvar og respekt.

Francine Boucher skapte refleksjon rundt hvordan endring påvirker vår organisatoriske identitet. Parallelle sesjoner innen temaer som individuell

plan, elektronisk overvåking, samarbeid fengsel og friomsorg i løslatelsesprosessen og kriminalomsorgssenter ga deltakerne anledning til fordypping, diskusjon og kontakt med kolleger.

Strafferettskonferanser

Rusmisbruk og straff var tittelen på årets strafferettskonferanse i regi av Kriminalomsorgen region øst og Oslo friomsorgskontor. Også innen de andre regionene arrangerte man slike faglige konferanser for kriminalomsorgen og etatens samarbeidsinstanser.

Oslo-konferansen 2006 vil bli spesielt husket for forfatteren Tove Nilsens refleksjoner rundt samfunnsstraff. Hun hadde tilbrakt en arbeidsdag på en øy i Oslofjorden sammen med en gruppe som sonete denne straffereaksjonen.

"Det er et møte jeg takker for... jeg visste at jeg hadde vært med på noe jeg ikke ville glemme og at jeg faktisk kom til å savne hele arbeidsgjengen" skrev hun blant annet i sitt manus som ble trykket i etatsbladet *Aktuelt for kriminalomsorgen*, nr 4 for 2006.

Direktør Harald Føsler, KRUS, og statssekretær Terje Moland Pedersen, Justisdepartementet, åpnet årets fagseminar for ledere, fagansvarlige og samarbeidspartnere.

Ny straffereaksjon: Narkotikaprogram med domstolskontroll

Den treårige prøveordningen med Narkotika-program med domstolskontroll trådte i kraft første januar 2006. Dette er en betinget reaksjonen som er et alternativ til ubetinget fengselsstraff for rusmiddelmisbrukere som dømmes for narkotikarelatert kriminalitet og som ønsker å komme ut av misbruket. Formålet er å forebygge ny kriminalitet og fremme domfeltes rehabilitering. I Bergen ble det i mars opprettet et dagsenter for ND, i juni ble det opprettet et tilsvarende senter i Oslo.

De domfelte gjennomfører straffen enten ved at de følges opp på senteret eller mens de er i en egnet behandlingsinstitusjon. Straffen tilpasses ut fra den enkeltes behov for tiltak, motivasjon og forståelse. Slik mener man å kunne redusere faren for ny kriminalitet og fremme rehabiliteringen. Straffen går gjennom fire faser: iverksettingsfasen, stabiliserings-

fasen, ansvarsfasen og videreføringsfasen og følger en gjennomføringsplan tilpasset den enkelte. De domfelte får underveis saken sin opp for domstolen som godkjenner om de er klare for å gå til neste fase. Varigheten av programmet fastsettes ikke på forhånd, men er innen prøvetiden som vanligvis er på to år.

Ved sentrene utarbeides først personundersøkelsen om den siktede. Det er politiet og påtalemyndigheten som ber om denne før sakene skal opp til doms. Noen siktede faller fra i personundersøkelsesfasen, de vil heller sitte i fengsel.

Hvem som får denne nye straffereaksjonen og hva som skjer underveis, følges opp i prosess- og resultatevaluering av enhetene.

Det ble i 2006 avsagt 23 dommer på Narkotika-program med domstolskontroll.

Ekspedisjonssjef Kristin Bølgren Bronebakk og Ingunn Seim, koordinator ved ND-senteret i Bergen

Koordinator Hans-Gunnar Stey og fagkonsulent Øystein Witt ved Oslo-senteret.

Forvaltningssamarbeid - forpliktende samarbeidsstrukturer - redusert tilbakefall

Satsing fra regjeringens side har ført til økte bevilgninger til opplæring, bibliotekjenester og helse- tjenester for innsatte med omlag 55 millioner – fordelt med 24,45 millioner på Kunnskapsdepartementets budsjett, 7,6 millioner på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett, 3,25 millioner på Kultur- og kirkedepartementets budsjett.

Systematisering av samarbeidet - Tilbakeføringsgaranti

Det skal etableres forpliktende samarbeidsstrukturer mellom kriminalomsorgen og kommunale og statlige etater ved løslatelse for å redusere gjengangerproblemene. Vi vil innføre en tilbakeføringsgaranti for tett oppfølging fra ulike etater ved løslatelse med sterkt fokus på å få folk i jobb eller videre utdanning med strenge krav til rehabilitering og atferdsendring. (Regjeringen Stoltenbergs tiltrødelseserklæring).

- Alle innsatte skal ha et tilbud ved løslatelse, de skal ha noe fast å komme ut til. Kriminalomsorgens ansvar er forberedelsen under soningen. Ansvarlige ettervernet er de etater/instanser inn som har ansvar for de enkelte områder generelt. Vi må tenke sektorovergrepene og få til de gode løsningene. Etter stortingsmeldingen om kriminalomsorgen fra 1998 har en slik tankegangen vært et viktig fundament for måten å arbeide på innen kriminalomsorgen. Gradvis har det blitt utformet viktige og gode avtaler som systematiserer og formaliserer samarbeidet og ansvarsfordelingen. Det nye for

denne regjeringen er å tydeliggjøre dette viktige og krevende arbeidet og løfte det frem ved å samle det under begrepet "Tilbakeføringsgaranti" (Statssekretær Anne Rygh Pedersen i JD).

Sentralt, regionalt og lokalt legger kriminalomsorgen opp til et forpliktende samarbeid med de aktuelle etatene og legger til rette for at etatene kan yte de tjenestene til innsatte og domfelte som lovgivningen gir dem krav på. Samarbeidet skal bidra til en samordnet innsats for dekke domfelte og innsattes behov og fremme deres tilpasning til samfunnet.

Innsattes og domfelles helseproblemer er en stor utfordring. Likeledes det høye antall rusmiddel- misbrukere blant innsatte. Mange innsatte mangler bolig og arbeid og en stor del har mangelfull skole- gang. Syv prosent har ikke gjennomført grunnskolen og 38 prosent har grunnskole som høyeste fullførte utdanningsnivå.

Lærere, helsepersonell, bibliotekarer og andre spesialister er ikke ansatt i kriminalomsorgen, men i sine respektive etater. De har deler av eller hele sin arbeidstid i kriminalomsorgen som stiller egnede lokaler til disposisjon for virksomheten.

Samarbeidsavtalen NAV - kriminalomsorgen

Første juli i 2006 ble trygdeetaten og Aetat slått sammen til en etat - Arbeids- og velferdsetaten. En samarbeidsavtale mellom NAV og kriminalomsorgen ble undertegnet i september.

Avtalen undertegnes av ekspedisjonssjef Kristin Bølgen Bronebakk, Kriminalomsorgsavdelingen i Justisdepartementet og direktør for Arbeids- og velferdsdirektoratet, Tor Saglie.

Høyre: Stifinner'n i Oslo fengsel

NAV-reformen skal styrke samordning og legge mer vekt på brukermedvirkning. Det betyr at innsatte og domfelte i større grad skal involveres når tiltak skal iverksettes. Det etableres lokale avtaler etter behov og ønsker fra de lokale NAV-kontorene, fengslene og friomsorgskontorene.

NAV Arbeid har opprettet en rekke fengselskonsulenter som gir informasjon og veiledning i overgangsfasen mellom straffegjennomføring og jobb. Konsulentene formidler også kontakt med andre deler av NAV-Arbeids tjenestetilbud.

Avtale om bosetting ved løslatelse

I september 2005 ble det inngått en avtale mellom Justisdepartementet og Kommunenes sentralforbund om bosetting ved løslatelse. Avtalen forplikter Justisdepartementet og KS til å legge til rette for lokalt samarbeid om bosetting av løslatte fra fengsel. Som et vedlegg til avtalen fulgte en mønsteravtale som på frivillig basis kan inngås mellom fengsel og kommune.

I 2006 kom flere prosjekter i gang. "Fra fengsel til egen bolig" er et prosjekt hvor Oslo kommune, ved Helse- og velferdsetaten, samarbeider med Oslo fengsel. Prosjektet er finansiert av Husbanken og Sosial- og helsedirektoratet. Målet - å redusere antall innsatte uten bolig ved løslatelse - skal oppfylles

ved økt bolig- og sosialfaglig satsing både i fengsel og i bydelene.

Skoletilbud i flere fengsler

Før 2006 hadde ca 1/3 av de innsatte i de fengslene som ikke hadde eget skoletilbud, rett til opplæring. Det ble i 2006 iverksatt en stor innsats for å øke skoletilbudet, en innsats som skulle fortsette det påfølgende år og nå ut til alle egnede fengsler/avdelinger.

I 2006 ble det etablert skoletilbud ved de tre nye fengslene, Ravneberget, Bruvoll og Bjørgvin. I tillegg fikk flere fengsler med lavere sikkerhetsnivå eget skoletilbud: Indre Østfold fengsel, Trøgstad avdeling, Ilseng fengsel, Hof fengsel, Sandefjord fengsel, Sandeid fengsel og Verdal fengsel foruten to fengsler med høyt sikkerhetsnivå: Indre Østfold, Eidsberg avdeling og Mosjøen fengsel.

I tråd med innsattes ønsker skal opplæringen bli mer yrkesfaglig og det skal legges vekt på korte kompetansegivende kurs. Det er den lokale skolen som står for undervisningen, mens kriminalomsorgen fremskaffer egnede undervisningslokaler.

Fengselsbibliotek

Antall fengselsbibliotek ble i 2006 økt fra 13 til 16. Det var de store fengslene i Stavanger, Trondheim og Kongsvinger som ble innlemmet i ordningen.

Teatergruppen

Forvaltningssamarbeidspartene aktive med kulturtiltak i fengsel

Blant lærere og frivillige organisasjoner er ulike former for kulturtiltak med domfelte med på å synliggjøre domfeltes kreativitet, spilletglede og samarbeidsevne og er samtidig viktige bidrag til bedre innhold under straffegjennomføringen.

Hjelp, jeg er fri

Teaterforestillingen "Hjelp, jeg er fri" i regi av Vardeteateret er vist flere steder i landet, blant annet i Oslo fengsel. Vi møter Karl fra "Karl den sarte sjel", forestillingen om forvaring sett fra den dømtes side. Den ble skrevet og spilt av innsatte på Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt for to år siden. Teateroppsetningen er utviklet innen et arbeidsprosjekt ved Vardeteateret. Det skal bidra til å bygge bro fra fengsel til frihet.

- Vardeteateret er arbeidsgiver for dem, forteller prosjektleder, hovedinstruktør og dramaturg Jo Skjønberg. - Å komme med innspill, drotle med ideer, skrive tekst, utvikle en forestilling, spille rollene og svare på publikums spørsmål etter forestillingene, er en del av metodene som brukes. Vi bygger vi nedenfra og opp, fra innhold til form, for å bli et vi. Alt til hjelp i egenutviklingen for deltakerne. Handlingen i dette stykket viser fristelsene, problemene og mulighetene som møter den løslatte utenfor fengselet, fremholdt han.

- Hvorfor mislykkes mange med å holde seg kriminalitetsfri etter løslatelse? Hva gjør frihetsberøvelse og isolasjon med et menneske? Hvor lang tid trenger et menneske som har vært 10-15 år i

nedoverbakke på å komme seg opp igjen? Slik spørres det i teaterprogrammet. Foruten av Justisdepartementet, støttes prosjektet av Kirkens Bymisjon, Røde Kors og aetat.

På tur til "Hotel Norway" i Oslo fengsel

Teatergruppen ved Grønland voksenopplærings-senter, avdeling Oslo fengsel, oppførte i samarbeid med musikkgruppen, sin selvskrevne forestilling, "Hotell Norway", før julen 2006. Kromtappen i teaterarbeidet i Oslo fengsel er lærer Elin Barth, GVO.

- Dette er en festforestilling i anledning GVOs 30-årsjubileum, sa rektor Marit Gran.

Spillet om enhver

De innsatte på Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt la i 2006 listen på et høyt nivå. De satte opp allegorien "Spillet om enhver" fra middelalderen. En slik allegori ble den gang både brukt som et forlystelses- og som et opplysningstiltak. Pedagoger Erle Skår, Rud videregående skole, skolen som har undervisningen ved Ila, forklarer handlingen: Mannen Enhver blir innkalt av Vårherre for å gjøre regnskap for sitt liv. Han søker forgjeves blant vennene sine etter en som vil følge ham i døden. Bare hans egne indre sjelkvaliteter – Dyden og troen – fremstilt allegorisk, det vil si som personer, blir med ham over terskelen.

De innsatte klarer å engasjere tilskuerne tett inn i forestillingen. I samtalen etterpå gir de tilskuerne mye å tenke på, blant annet om det å spille teater mens du sitter i fengsel.

Instrumentene er av betydelig bedre kvalitet nå enn ved starten av prosjektet.

Mine barnslige venner

Engasjement, kreativitet og innsats preget teatergruppen i Bergen fengsel. Gruppen satte i desember opp stykket "Mine barnslige venner" av forfatteren Lars Vik. Aktivitør i fengselet Ingvill Rosenlund var instruktør for forestillingen.

I tillegg har de teaterinteresserte innsatte i Bergen fengsel drevet med teatersport – en konkurranse i teaterimprovisasjon. Teateraktivitetene i Bergen fengsel var organisert som fritidstilbud, ikke hovedsakelig som en del av undervisningen, slik det er i de andre eksemplene som er trukket frem.

Sånn er livet

Den sjettede av stadig mer vellykkede Bredtveitrevyer ble spilt et par dager i desember for fulle hus og til stor jubel. Humor, til dels ganske burlesk, gode tekster som formidlet tøft og poetisk gode poenger, musikalsk overskudd og sanglede, tilsynelatende sikkerhet i møte med en proppfull sal med justisminister Knut Storberget i spissen.

På scenen møter noen vi har sett der i flere år, en stjerne er løslatt før denne gang, men andre og noen nye revystjerner utfolder sine ressurser - djervt, sikkert og vart. Husbandet under ledelse av lærer Venja Ruud Nilsen er som vanlig en sentral del av opplevelsen.

Prosjektkoordinatør Hege Aurland uttrykte det slik i programmet:

Til dere som har gjort det mulig...

Dere har vist initiativ, engasjement og ikke minst et stort pågangsmot. Jeg er imponert over motet og

styrken dere har til å gjøre det de fleste av oss ikke hadde turt.

Det har vært en spennende, morsom og lærerik tid. Jeg ser frem til å lære mer av dere i vårt daglige virke.

Musikk i fengsel

Evalueringen av prosjektet "Musikk i fengsel" ved forsker Nora Gotaas, NIBR (Norsk institutt for by og regionforskning) forelå i 2006. Hovedmålet med prosjektet er å gjøre innsatte bedre rustet til å mestre fritiden etter løslatelse og slik bidra til å forhindre tilbakefall til rusmisbruk og kriminalitet. Prosjektet er i grenselandet mellom skole- og fritids-tilbud.

- Tilbudet er innholdsmessig svært vellykket, både når det gjelder å rekruttere og holde på deltakere i fengselet, og i forhold til å klare å holde på og/eller vedlikeholde kontakt med mange deltakere etter at de er ferdig med soningen. Det er stabiliserende og fremmer deres generelle evne til å mestre. Virkningen er spesielt bemerkelsesverdige ettersom mange av kvinnene er rekruttert fra gruppen "særlig tunge rusmisbrukere". De fleste har også erfaringer med vold og ulike typer overgrep, og flere med prostitusjon, heter det i evalueringsrapporten.

Sommeren 2003 ble NIBR spurt av Norsk musikkråd, som hadde vært tilknyttet prosjektet siden 1996, om å evaluere prosjektet. Prosjektet startet i 1991 ved Bredtveit sikringsanstalt, nå Bredtveit fengsel, forvarings- og sikringsanstalt. Det er i dag et tilbud ved ti soningssteder i ni fylker. Evalueringsrapporten tar først og fremst for seg virksomheten ved Bredtveit. Rapportens konklusjon er at "Musikk i fengsel" bør

gjøres permanent gjennom forutsigbare organisatoriske og finansielle rammer. Videre bør det avveies i hvilken grad tilbudet på landsbasis skal forankres i undervisningssektoren og/eller kriminalomsorgen. Forsker Nora Gotaas mener at det er vesentlig å sikre at tilbudet beholder en form hvor aktiviteten har preg av å være et fritidstilbud der frivillighet, tilgjengelighet og oppfølging er sentrale elementer.

Personal

Ledelsesutviklingsprogrammet - LUP

Alle ledere i kriminalomsorgen, i alt ca 500 personer, er med på LUP – Ledelsesutviklingsprogrammet i kriminalomsorgen. I programmet knyttes erfaringslæring og ferdighetstrening opp mot lederutfordringer og settes inn i et helhetlig begreps- og verdimesig rammeverk.

LUP ble presentert på en samling for alle enhetslederne i kriminalomsorgen i desember 2006. Programmet består av basismoduler, gruppearbeid, individuell handlingsplan og fordypningsmoduler. Selve programmet tok til i 2007 og skal vare ut 2008.

Arbeidstilsynets kampanje

"Trygg kriminalomsorg"

Arbeidstilsynet satte i 2006, gjennom kampanjen "Trygg kriminalomsorg", søkelyset på arbeidsmiljø og systematisk forebyggende arbeidsmiljøarbeid i kriminalomsorgen. Målet med satsingen er å sikre at kriminalomsorgen organiserer arbeidet slik at tilsatte ikke utsettes for helseskadelige fysiske eller psykiske belastninger, og at det drives et systematisk HMS-arbeid med gjennomføring av fore-

byggende tiltak. Arbeidstilsynet gjennomførte tilsyn i 35 fengsler og friomsorgskontorer i regionene Nord, Nordøst, Øst og Sør i 2006. Planleggingen begynte i 2005 med Kriminalomsorgens sentrale arbeidsmiljøutvalg (SAK) som referansegruppe.

Arbeidstilsynet påpekte at det er et "gjennomgående trekk ved arbeidsmiljøsituasjonen i kriminalomsorgen at de ansatte opplever arbeidspresset som stort. De ansatte møter mange arbeidsmiljøutfordringer i hverdagen, og de opplever helsetruende belastninger forbundet med disse utfordringene."

Videre fremholder tilsynet at "det er vårt mål at de krav vi stiller og den oppmerksomheten vi retter mot kriminalomsorgen, skal kunne bidra til et bedre arbeidsmiljø for de ansatte i kriminalomsorgen både på kort og lengre sikt. På kort sikt gjennom å rette opp mangler som kan føre til uhelse, og på lang sikt gjennom å videreutvikle kompetanse og forbedre kriminalomsorgens rutiner for å ivareta eget arbeidsmiljø."

Alle regionene som var omfattet av tilsynet, har fått pålegg. Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF) har fått tre pålegg:

1. HMS-rutiner – Risikovurderinger i forbindelse med endring og omstilling.
2. Gjennomføring av risikovurdering, gjennomføring av tiltak og etablering av HMS-rutiner – arbeidstidsordninger.
3. Innføre HMS-system og utøve systematisk HMS-arbeid (internkontroll).

En prosjektgruppe og flere arbeidsgrupper er nedsatt og skal følge opp påleggene i 2007.

LUP, Andreas Skulberg, KSF, Kristin Bølgen Bronebakk, KSF, Knut Are Svenkerud, KY, Nina Messel, KSF følger lanseringen.

Roar Øvrebø gratulerer Geir Bjørkli.

Kriminalomsorgens arbeidsmiljøpris for 2006

Prisen ble vunnet av Trondheim fengsel, Leira avdeling. Fengselsinspektør/avdelingsleder Roar Moholdt mottok prisen, et diplom, samt kr 50 000,-, på Faget i fokus-konferansen i juni.

Arbeidsmiljøprisen tildeles en enhet, avdeling eller gruppe som har iverksatt konkrete tiltak på arbeidsplassen for å fremme HMS-arbeidet. Prisen kan også gis for langvarig innsats for et godt arbeidsmiljø.

Det var mange gode kandidater til 2006-prisen. SAK legger i sin vurdering vekt på kandidater som har bidratt til nytenkning og kreativitet.

Ny leder NFF

Geir Bjørkli, tidligere leder av Indre Østfold fengsel, ble valgt til ny forbundsleder i

Norsk fengsels- og friomsorgsforbund (NFF), etter Roar Øvrebø. Blant utfordringene trekker han frem at det er viktig at innbyggerne i landet blir klar over den viktige rollen kriminalomsorgen har for at samfunnet skal bli tryggere å bo i.

Eller som han skal ha sagt etter valget: Kriminalomsorgen kan, hvis finansministeren vil. Og dette skal han ha utdypet slik: Får vi en kriminalomsorgsmilliard til drift i de neste fem årene, tror jeg tilbakefall til kriminalitet vil reduseres.

Prosjekt "nytt etatssystem i kriminalomsorgen" NEK

NEK er et utviklingsprogram med organisatoriske og teknologiske elementer. Målet med prosjektet er å gjøre kriminalomsorgen tydeligere, tryggere og bedre rustet til å håndtere straffegjennomføringen i fremtiden. Om lag 33-35 personer er organisert i syv delprosjekter. Noe under halvparten arbeider full tid i prosjektet. Etatssystemet vil bli innført hvis prosjektet kan dokumentere at kriminalomsorgen vil tjene på en slik innføring.

Internasjonalt seminar på Lillehammer

Norsk kriminalomsorg har i flere år har hatt et omfattende samarbeid med russiske kollegaer innen rammen av Europarådets arbeid med fengselsreformer. Som et bidrag inviterte Justisdepartementet til et internasjonalt fagseminar på Lillehammer.

Europarådet var representert ved leder for "Kriminalitetsavdelingen". Fra norsk side deltok regiondirektørene og de fleste "praktikere" som bidrar i kriminalomsorgens samarbeid med Russland.

Hovedtema var personalopplæring i kriminalomsorgen. Programmet spente fra presentasjon og

drøfting av nasjonale utdanningsmodeller til mer spesifikke tiltak. Fra norsk side ble det gitt orientering om arbeidet med varetaktsmanualen og kvinnesoningsprogrammet VINN. Foreningen for Fangers Pårørende og Norges Røde Kors orienterte også om sitt arbeid.

kriminalomsorgen.no

Internettportalen kriminalomsorgen.no er betydelig videreutviklet i løpet av 2006. Den er en felles og enhetlig nettportal for kriminalomsorgen. Her finnes informasjon til allmennheten, pårørende, samarbeidspartnere og tilsatte. Portalen skal også gjøre forvaltningsmessige og administrative tjenester lettere tilgjengelig for publikum.

Alle enheter i kriminalomsorgen er fra og med 2006 presentert på kriminalomsorgen.no.

Fra november av begynte kriminalomsorgen å utlyse ledige stillinger her. Regionene, KITT og KRUS begynte samtidig å legge ut kurs og konferanser med allmenn interesse på nettportalen.

Fangetransport

I Soria-Moria erklæringen ønsket Regjeringen å utvikle pilotprosjektet mellom politidistriktene Søndre

Buskerud, Vestfold og Telemark og privat aktør om fangetransport. Kontrakten gikk ut 1. oktober 2006.

Det ble besluttet å iverksette et samarbeidsprosjekt mellom politiet og kriminalomsorgen med sikte på å overta fangetransporten fra samme dato. Samarbeidsprosjektet er forankret mellom Kriminalomsorgen region sør og politidistriktene Søndre Buskerud, Vestfold og Telemark.

Stortingsmelding om kriminalomsorgen

Sent på året ble det besluttet å iverksette arbeidet med ny stortingsmelding om kriminalomsorgen. Meldingen skal involvere mange i en bredt anlagt utformingsprosess. Den skal legges frem i løpet av 2008.

Publikasjoner

Natur- og samfunnsvitenskapelige metoder som anses etisk forsvarlige og mest hensiktsmessige i den videre utforming av kriminalomsorgsfaget

Her stilles spørsmålene: Hvem er vi, hva vil vi og hvordan kommer vi dit?

Rapport, nr 1: KRUS 2006

SIFO håndbok

SIFO – Sikkerhet i friomsorgen-håndboken presenterer relevante teori og problemstillinger

Håndbok, KRUS 2006

Håndbok i studiegrupper om vold

Tilsatte i kriminalomsorgen som har drevet samtalegrupper etter ATV-modellen og har gjennomgått spesialutdanning for samtalegrupeledere, kan sette i gang en studiegruppe i vold.

Håndbøker, nr 1: KRUS 2006

Fengsel – forbryterskole eller rehabiliteringsanstalt. Slik de innsatte opplever det

Egen bolig, utdanning, arbeid og gode relasjoner, spesielt til familien, mener de innsatte på Berg og i Ringerike fengsel er viktig om de skal kunne leve uten kriminalitet etter soningen.

Småskriftserien, nr 1: KRUS 2006

Dømt til samfunnsstraff

Samfunnsstraff er reaksjonsform som trådte i kraft 1. mars 2002. Denne tredje evalueringsrapporten følger opp de foregående ved å presentere utviklingsstrekk og de dømtes erfaringer med reaksjonen. Dokumentasjon og debatt nr 1: KRUS 2006

Rusmiddelkunnskap for tilsatte i kriminalomsorgen

Gir innføring i rusmiddelkunnskap og kontrollarbeid. Den er supplert med tilhørende undervisningsopplegg.

Håndbøker, nr 2: KRUS 2006

Miljøarbeid i fengsel

Det foreslås å se miljøarbeid som en overordnet helhet hvor programvirksomhet, kontaktbetjentordning og andre rehabiliterende tiltak inngår.

Rapport, nr 2: KRUS 2006

Velferdsstatens velsignelser og farer

Temaer som tas opp er kriminalitet, samfunn og massemedia; kriminalitet og kjønn; kriminalitet, teknologi og risiko; psykologiske og individfunderte forklaringer; fengselet som skole i kriminalitet. Dokumentasjon og debatt nr 2: KRUS, 2006

Straff i institusjon. En evaluering av § 12-ordningen etter innføring av straffegjennomføringsloven og rusreformen

Straffegjennomføringsloven § 12 åpner for at straff i spesielle tilfelle kan gjennomføres i institusjon utenfor kriminalomsorgen. Dette gjelder særlig personer med rusmiddelproblemer.

Rapport, nr 3: KRUS 2006

Fengslet som endringsarena. En artikkelsamling om noen sentrale emner i kriminalomsorgen

Emner som menneskesyn, etikk, betjentrolle, miljøarbeid, konflikthåndtering, ledelse, varetekt og sikkerhet behandles. Skrevet blant annet til bruk i utdanningen av fengselsbetjenter og verksbetjenter.

Håndbøker, nr 3: KRUS 2006

Vend om i tide, En evaluering av SNU-prosjektene i Trondheim og Bergen

Det er ingen skam å snu, En evaluering av SNU-prosjektene i Oslo

SNU-prosjektene var en del av satsingen overfor unge lovbytere under regjeringens handlingsplan Sammen mot barne- og ungdomskriminalitet 2005-2008 og Stortingsmelding nr. 20 2005-2006 Alternative straffereaksjoner overfor unge lovbytere. Målet var både å bedre arbeidet overfor den enkelte unge lovbyter og samarbeidet mellom kriminalomsorgen og relevante samarbeidsparter. Dokumentasjon og debatt, nr 3: KRUS 2006

Vold mot tilsatte i kriminalomsorgen

Om vold mot tilsatte i kriminalomsorgen i 2005. Dette er en oppfølging og videreføring av tilsvarende rapport for 2004 og viser at fortsatt har man unngått alvorlige former for legemsvold. Rapport, nr 4: KRUS 2006

Før og nå. Om konsekvensene av organisatoriske endringer for samhandling mellom fanger og betjenter i et utvalg av lukkede fengsler

Med bakgrunn i utviklingsprosessen i kriminalomsorgen har KRUS vurdert: "Hva er konsekvensene av økt delegering av oppgaver for relasjonen mellom fengselsbetjent og innsatt?" Rapport, nr 5: KRUS 2006

Løslatt og hjemløs

Bolig og bostedsløshet etter fengselsopphold Samarbeidsrapport fra NIBR/KRUS/Byggforsk 2006

Evaluering av Brobyggerprosjektet. Arbeid overfor unge domfelte menn med somalisk og pakistansk bakgrunn

Samarbeidsrapport fra NIBR/KRUS 2006

Rundskriv

G-1/2006 Iverksettelse av prøveordning med narkotikaprogram med domstolskontroll

Orienterer om formålet med, bakgrunnen for og hjemlingen av den treårige prøveordningen med narkotikaprogram med domstolskontroll.

G-8/2006: Samarbeid mellom kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunenes sosialtjeneste og kriminalomsorgen overfor innsatte og domfelte rusmiddelavhengige

- Et styrket samarbeid kan bidra til å motvirke framtidig kriminalitet og bedre livssituasjonen for den enkelte. Samordning og samarbeid mellom berørte tjenester er særlig viktig ved oppstart og avslutning av straffegjennomføringen. Disse overgangene bør planlegges så tidlig som mulig, slik at innsatte og domfelte sikres et sammenhengende og helhetlig tilbud, heter det i rundskrivet.

KSF-1/2006 Regler for dagpenger til innsatte og dagpengenes størrelse

Fra første januar i år er ordinær dagpengesats kr 51,-. Det kan gis et ekstra tillegg på inntil kr 20,- for særlig viktig arbeid.

KSF-2/2006 Særregler for besøk i besøksleilighet

Som et supplement til de ordinære besøksreglene gis det nå utvidet besøkstilbud for barn som har mor eller far i fengsel. Besøket må være til barnets beste og sikkerhetsmessig forsvarlig.

Statistikk

Fengslene

Innsettelse: Ved utgangen av året var fengselskapasiteten på 3467 plasser. Kapasiteten ble utnyttet med 95,85 %. 31 % av fengselsdøgnene ble avvirket i fengsler eller avdelinger med lavere sikkerhet.

I løpet av året iverksatte kriminalomsorgen 9 081 ubetingede fengsels- og forvaringsdommer. Promilledømte utgjorde den største andelen – 18 % av dommene.

Det var 12 078 innsettelse i fengslene, en økning på 76 fra året før.

44 % av de domsinnsatte ble løslatt innen 30 dager.

31.12.2006 var det 2499 dommer i soningskøen. Gjennomsnittlig antall innsatte pr 100 000 var 85.

§12-soning: Etter straffegjennomføringsloven § 12 kan innsatte overføres til institusjon for å gjennomføre hele eller deler av straffen, dersom oppholdet er egnet til å bedre domfeltes evne til å fungere sosialt og lovlidig. Det ble gjennomført 41 484 § 12 døgn.

De innsatte: 9 % av de som ble satt i fengsel var kvinner. 46 menn og 2 kvinner var under 18 år.

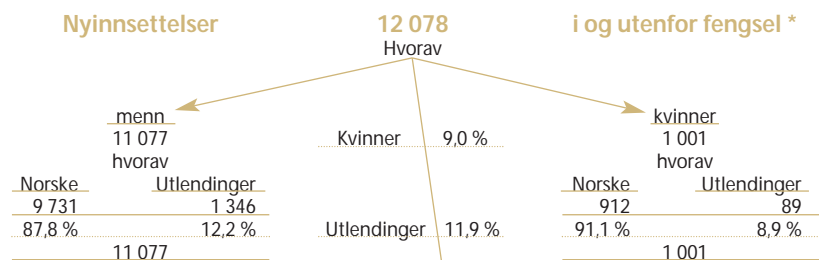
88,1 % av de innsatte var norske statsborgere.

Ordinær kapasitet per region. Utvikling

(fengselsplasser til soning og varetekt)

Ordinær kapasitet pr. 31. desember

	2003			2004			2005			2006		
	Sikkerhetsnivå			Sikkerhetsnivå			Sikkerhetsnivå			Sikkerhetsnivå		
	Lav	Høy	Sum	Lav	Høy	Sum	Lav	Høy	Sum	Lav	Høy	Sum
Øst	151	449	600	151	474	625	151	474	625	151	507	658
Nordøst	233	397	630	233	397	630	233	412	645	293	415	708
Sør	309	394	703	315	388	703	319	394	713	319	408	727
Sørvest	129	360	489	113	376	489	142	361	503	166	360	526
Vest	63	218	281	63	218	281	95	252	347	160	248	408
Nord	137	234	371	147	279	426	158	296	454	158	282	440
Samlet	1 022	2 052	3 074	1 022	2 132	3 154	1 098	2 189	3 287	1 247	2 220	3 467
Andel	33 %	67 %		32 %	68 %		33 %	67 %		36 %	64 %	

Alder/kjønn/kategori

Alder	Dom		Varetekt		Bot	
	m	k	m	k	m	k
<18	10	1	36	1	0	0
18-20	622	26	236	20	35	2
21-24	1 414	62	459	46	141	20
25-29	1 229	91	595	44	158	22
30-39	1 995	189	953	61	212	42
40-49	1 347	184	418	38	182	38
50-59	638	78	81	14	49	3
60-69	204	18	14	1	12	0
70+	36	0	1	0	0	0
Sum	7 495	649	2 793	225	789	127
Sum m & k	8 144		3 018		916	
Andel	67,4 %		25,0 %		7,6 %	

12 078

* Dvs. inklusiv de som starter soningen i § 12 institusjon

Deretter hadde Polen, Litauen og Irak flest innsatte.

Lovbruddskategori: Flest dømt for vinning, deretter vold, promillekjøring og narkotikarelaterte forhold, viser prosentvis fordeling.

Rømninger: Det var 1 rømning fra fengsel med høyt sikkerhetsnivå, og 7 rømninger fra fremstilling fra fengsel med høyt sikkerhetsnivå.

Dublering: Det skal ligge en forsvarlighets- og sikkerhetsvurdering til grunn når to deler en celle

beregnet på én. Dublering utgjorde 20 fengselsplasser på årsbasis.

Varetekt: Varetektsinnsatte skal overføres fra politi-arrest til fengsel innen 24 timer etter fengslingskjennelse er avsagt. I 310 tilfelle skjedde ikke dette, en økning på 110 fra 2005.

Selv mord: Det var 2 selvmord, nedgangen fra de siste årene fortsatte også i 2006.

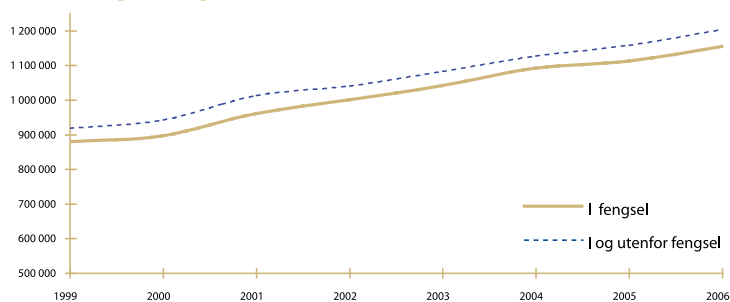
Fengselsdøgn og belegg. Utvikling

	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	i fengsel	utenfor	i fengsel	utenfor	i fengsel	utenfor	i fengsel	utenfor	i fengsel	utenfor	i fengsel	utenfor
	966 344	40 343	998 538	42 100	1 040 405	42 929	1 089 738	38 544	1 111 266	47 395	1 153 170	51 344
sum	1 006 687		1 040 638		1 083 334		1 128 282		1 158 661		1 204 514	
Belegg	93,7 %		95,3 %		95,9 %		96,6 %		96,1 %		95,8 %	
Økning fra året før			3,4 %		4,1 %		4,1 %		2,7 %		4,0 %	

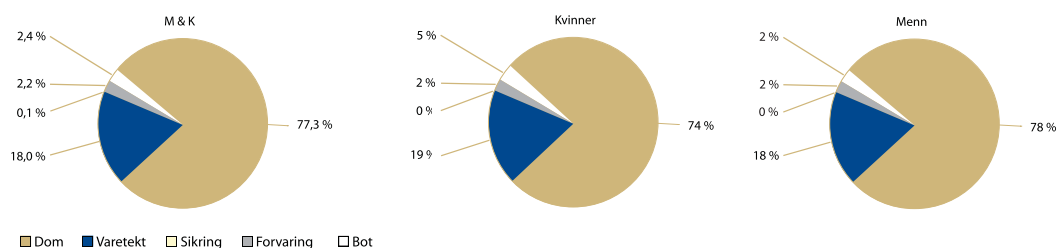
Belegg = antall døgn i fengsel/aktuell kapasitet*100

Begrepet "utenfor fengsel" omfatter primært soning etter straffegjennomføringsloven § 12 og i mindre grad §§ 13 og 16

Antall fengselsdøgn 1999-2006

Domsinnsatte, fordelt på kjønn, utvikling 2000-2006

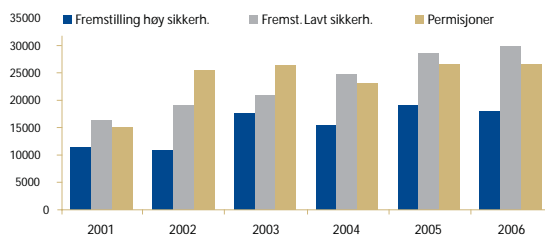

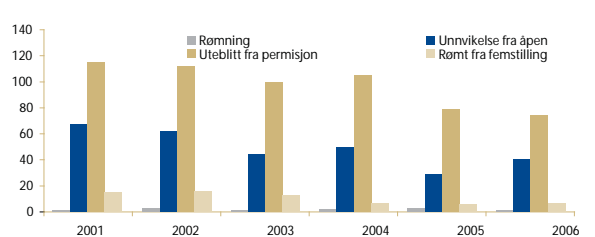
Rømninger, unnvikelser uteblivelser og annen svikt fra fengslene i 2006

Kategorier	Region						Totalt
	Øst	Nordøst	Sør	Sørvest	Vest	Nord	
Rømning fra lukket fengsel	0	0	0	0	0	1	1
Antall rømningstilfeller lukket fengsel	0	0	0	0	0	1	1
Rømningsforsøk fra lukket fengsel	0	0	0	0	0	0	0
Unnvikelse fra åpent område ved lukket	1	0	0	3	0	0	4
Forsøk på unnvikelse fra åpent område v/lukket	0	0	0	3	0	0	3
Rømning fra fremstilling lukket fengsel	6	0	1	0	0	0	7
Forsøk på rømning fra fremst. lukket fengsel	1	0	0	0	1	0	2
Antall innvilgede fremstillinger lukket	6 670	2 355	1 965	2 632	2 305	2 079	18 006
Antall innvilgede fremstillinger åpent fengsel	2 351	8 204	8 821	1 095	3 849	5 473	29 793
Unnvikelse fra åpent fengsel	7	14	14	1	2	2	40
Forsøk på unnvikelse fra åpent fengsel	0	2	0	0	0	1	3
Unnvikelse fra fremstilling åpent fengsel	0	2	0	0	0	0	2
Forsøk på unnvikelse fra fremst. åpen anstalt	0	0	0	0	1	0	1
Uteblivelse fra permisjon lukket/åpent	10	9	19	13	17	6	74
Uteblivelse fra frigang lukket/åpent	0	0	0	0	0	0	0
Antall innvilgede permisjoner lukket/åpent	6 496	2 157	5 890	2 607	3 399	6 029	26 578
Antall innvilgede på frigang lukket/åpent	74	70	110	55	29	192	530

Fremstillinger og permisjoner

Rømning mv.

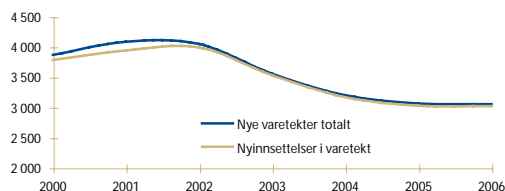
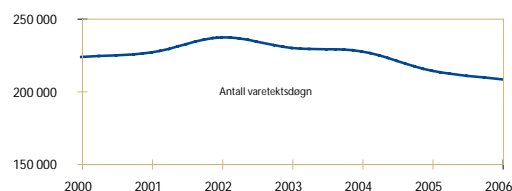
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Fremstilling høy sikkerh.	11356	10908	17558	15350	19046	18006
Fremst. Lavt sikkerh.	16424	19049	20907	24758	28605	29793
Permisjoner	15120	25482	26329	23095	26496	26578
Rømning	1	3	1	2	3	1
Unnvikelse fra åpen	67	62	44	50	29	40
Uteblitt fra permisjon	115	112	100	105	79	74
Rømt fra fremstilling	15	16	13	7	6	7

Varetekt Omfang og utvikling

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Varetekt som andel av alle fengselsdøgn (i fengsel)	23 %	23 %	24 %	22 %	21 %	19 %	18 %
Varetekt som andel av alle nyinnsettelse.	34 %	32 %	34 %	32 %	29 %	26 %	25 %
Fengselsdøgn, varetekt	223 026	226 317	236 520	229 220	226 773	213 751	207 689
Gjennomsnitt antall varetektsinnsatte	609	618	648	628	619	586	569
Gj.snitt sittetid i varetekt (Dager)	59	57	57	64	65	63	64
Nyinnsettelser i varetekt	3 778	3 941	3 988	3 528	3 163	3 020	3 018
Nye varetekter totalt*	3 863	4 081	4 044	3 550	3 198	3 059	3 049

*Dvs. nyinnsettelser og endring i innsattkategori til varetekt

Aktivitet for innsatte: Domssonere og varetekt-sinnsatte skal ha tilbud om aktivitet på dagtid 86 % av domssonerne og 63 % av de varetektsinnsatte hadde registrerte tilbud. Tallene er noe lavere enn realitetene fordi en del tilbud ikke er registrert i datasystemet, blant annet fritidstilbudene. Aktivitet kan for eksempel være undervisning, arbeidsdrift og programmer.

Kontaktbetjent: Tilsattes miljøskapende arbeid og en godt fungerende kontaktbetjentordning er av sentral betydning for god straffegjennomføring. Ordningen skal være integrert i fengselsdriften. Omlag 91 % av de innsatte hadde kontaktbetjent.

Fremtidsplan: Målrettede fremtidsplaner med tiltak som deltakelse i programmer, skolegang, arbeid og fritidsaktiviteter, kan bidra til å forebygge nye straffbare handlinger. 45 % av de innsatte og 31 % av de samfunnsstraffdømte hadde fremtidsplan i 2006.

Fromsorgskontorene

Oppdragene for fromsorgskontorene har økt med 36 % fra 2000 til 2006.

14 % av oppdragene i 2006 gjaldt kvinner. 6 % av oppdragene (212) gjaldt personer under 18 år. 22 % var på gruppen 18 til 21 år.

Samfunnsstraff

Det ble iverksatt 2683 dommer på samfunnsstraff, en økning på 139 fra året før.

Personundersøkelser

34 % av undersøkelsene gjaldt promillekjøring og brudd på veitrafikkloven, 19 % gjaldt voldsrelaterede forhold og 13 % narkotikasaker.

Promilleprogram

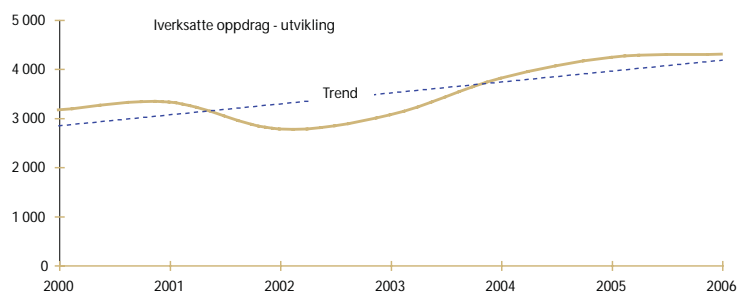
Det ble iverksatt 474 betingede dommer med promilleprogram som vilkår, en nedgang på 27 fra året før. 84 % av dommene ble fullført.

Iverksette oppdrag

	Kategori - utvikling						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Bet.dom med ND*							23
Betinget dom med promilleprogram				304	416	501	474
Betinget dom	1 075	1 203	789	85	11	18	17
Forvaring			3	4	5	10	13
Sikring	37	47	14	10	6	5	1
§ 16				4	23	19	19
Prøveløslatelser	1 450	1 362	1 175	1 210	1 208	1 116	1 046
Påtaleunntatelse	1						1
Samfunnsjeneste	587	695	401	80	26	6	9
Samfunnsstraff			379	1 352	2 095	2 544	2 683
SUM	3 150	3 307	2 761	3 049	3 790	4 219	4 286
Endring		4,7 %	-16,5 %	10,4 %	24,3 %	10,2 %	1,6 %
Akkumulert endring			-11,8 %	-1,3 %	23,0 %	33,1 %	34,7 %

* Betinget dom med narkotikaprogram med domstolskontroll

Samfunnsstraff

Iverksette oppdrag - utvikling

Region	2002	2003	2004	2005	2006
Øst	85	288	423	479	525
Nordøst	86	242	390	463	527
Sør	33	182	290	337	339
Sørvest	52	226	306	387	421
Vest	48	153	270	368	382
Nord	75	261	415	510	489
SUM	379	1 352	2 094	2 544	2 683

Alder ved iverksettelse i 2006

	<18 år	18-21	22-24	25-29	30-39	40-49	50-59	> 60 år
Antall	221	582	341	424	665	342	95	13
Andel	9 %	23 %	13 %	17 %	26 %	13 %	4 %	0,5 %
Akkumulert andel		32 %	45 %	62 %	88 %	101 %	105 %	

Samfunnsstraffens innhold. Utførte timer i 2005

NB. Tabellen under viser timefordeling på alle samfunnsstraff oppdrag, ikke bare de som ble iverksett i 2006

Region	Samf. nyttig tj.	Programmer	Konflikttråd	Behandling	Annet	Totalt
Øst	33 160 80 %	1 654 4 %	0 0,0 %	716 1,7 %	6 010 14 %	41 540
Nordøst	22 660 74 %	1 221 4 %	28 0,1 %	200 0,7 %	6 557 21 %	30 666
Sør	15 583 62 %	975 4 %	7 0,0 %	1 164 4,6 %	7 495 30 %	25 224
Sørvest	16 219 57 %	2 704 10 %	97 0,3 %	507 1,8 %	8 756 31 %	28 283
Vest	17 113 66 %	850 3 %	15 0,1 %	477 1,8 %	7 619 29 %	26 074
Nord	20 201 62 %	2 049 6 %	37 0,1 %	583 1,8 %	9 539 29 %	32 409
SUM	124 936 68 %	9 453 5,1 %	184 0,10 %	3 647 2,0 %	45 976 25 %	184 196

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning har som mål at minst 25% av samfunnsstraffens innhold skal være annet enn samfunnsnyttig tjeneste.

"Annet" omfatter Individuelle samtaler, kartlegging og eventuelt annet tiltak.

Programmer omfatter bl.a: Strukturerede interne og eksterne programmer, ATV-modellen, Brott-bryte, En til en, Mitt valg, Ny start, Sedelighets program og Voldsgrupper

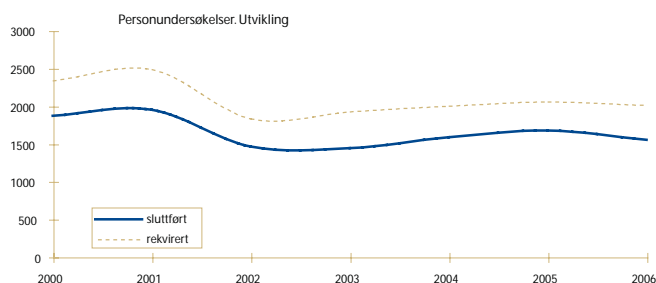

Personundersøkelser / Utvikling

Region	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	Rekvirert	Slutført	Rekvirert	Slutført	Rekvirert	Slutført	Rekvirert	Slutført	Rekvirert	Slutført	Rekvirert	Slutført
Øst	519	365	385	306	322	233	307	238	331	252	333	222
Nordøst	403	338	290	241	292	213	292	232	312	263	270	223
Sør	303	265	232	173	300	209	327	260	339	269	358	281
Sørvest	409	299	272	219	231	164	189	135	226	163	167	135
Vest	297	208	236	171	321	256	347	263	349	273	362	266
Nord	557	473	417	349	460	365	542	455	501	453	522	423
Sum												
Sum	2 488	1 948	1 832	1 459	1 926	1 440	2 004	1 583	2 058	1 673	2 012	1 550
Returnert ikke utført	523		443		380		430		434		398	

Årsaken til at antall utførte alltid er lavere enn antall fullførte:

- Manglende vilje til samarbeid, eller at siktede er i mellomtiden siktet i en mer alvorlig sak som overflødiggjør pu'en.
- Enkelte blir returnert påtalemyndigheten for så å bli utført senere av en annen enhet

Personal

Antall stillinger

Kriminalomsorgen har 3 389 stillinger, ca 10 % er ved friomsorgskontorene.

56 medarbeidere var ved årets utgang ansatt ved Kriminalomsorgens utdanningscenter og 29 ved Kriminalomsorgens it-tjeneste

Sykefravær

Kriminalomsorgens sykefravær lå i snitt på 8 %. KITT, KRUS og Region sørvest lå mellom 2,41 og 3,62 %. Regionene for øvrig varierte mellom 8,43 og 9,88 %.

Likestilling

Kriminalomsorgen har som mål at 50 % av nyansatte ledere skal være kvinner.

46 % ble resultatet i 2006.

Regnskap 2006

Kap. 430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning

Post 01 Driftsutgifter

Kap. 430	2006	2005
Bevilgning		
Bevilgning	1 981 538 000	1 827 175 000
Overført fra forrige termin	29 299 000	45 542 000
Refusjonsinntekter mv.	95 111 000	65 515 000
Disponibel ramme	2 105 948 000	1 938 232 000
Kostnader		
Personalkostnader	1 505 434 643	1 416 152 864
Lokalkostnader	50 259 791	38 045 938
Andre driftskostnader	489 637 823	455 013 669
Sum kostnader	2 045 332 257	1 909 212 471
Saldo	60 615 743	29 019 529

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Kap. 430	2006	2005
Bevilgning inkludert		
overførte beløp mv	51 215 000	50 460 000
Kostnader	51 519 000	50 977 000
Saldo	- 304 000	- 517 000

Post 45 Større utstyrsanskaffelser

Kap. 430	2006	2005
Bevilgning inkludert		
overførte beløp	174 234 000	152 672 000
Kostnader	116 564 000	86 327 000
Saldo	57 670 000	66 345 000

Post 60 Refusjoner, forvaringsdømte mv

Kap. 430	2006	2005
Bevilgning inkludert		
overførte beløp	32 843 000	32 980 000
Kostnader	23 233 000	25 215 000
Saldo	9 610 000	7 765 000

Post 70 Tilskudd

Kap. 430	2006	2005
Bevilgning		
Bevilgning	12 942 000	11 056 000
Kostnader	13 317 000	11 005 000
Saldo	- 375 000	51 000

Posten omfatter driftsutgifter ved fengslene, friomsorgskontorene, Kriminalomsorgens IT-tjeneste og regionadministrasjonene. For uten tekniske endringer er bevilgningen og kostnadene økt i 2006 som følge av kapasitetsutvidelser, høy kapasitetsutnyttelse og generelt høy aktivitet i kriminalomsorgen. Posten består hovedsakelig av lønns- og lønnsrelaterte kostnader. I 2006 utgjorde lønnsandelen om lag 74 % av de totale kostnadene i kriminalomsorgen.

Posten omfatter utgifter i arbeidsdriften. Merkostnadene i arbeidsdriften må ses i sammenheng med økte inntekter i arbeidsdriften, jf. kap. 3430, post 02.

Posten omfatter større utstyrsanskaffelser og vedlikehold. Mindreforbruket skyldes i stor grad at utbetalingene i 2006 ble lavere enn forventet på enkelte prosjekter, og vil påløpe i 2007.

Posten omfatter refusjoner til kommuner for forvaringsdømte.

Posten dekker blant annet tilskudd til Fretex-Elevator, Foreningen for fangers pårørende, Nordisk samarbeidsråd for kriminologi, Way-Back og mindre tilskudd til frivillige organisasjoner. Departementet hadde samtykke til å overskride bevilgningen med 0,376 mill. kr i 2006.

Kap. 3430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430)

Post 02 Arbeidsdriftens inntekter

Kap. 3430	2006	2005
Bevilgning	44 928 000	43 981 000
Inntekter	48 559 000	44 778 000
Saldo	- 3 631 000	- 797 000

Posten omfatter inntekter fra arbeidsdriften. Økningen i inntektene i 2006 må ses i sammenheng med økte utgifter i arbeidsdriften, jf. kap. 430, post 21.

Post 03 Andre inntekter

Kap. 3430	2006	2005
Bevilgning	9 363 000	17 204 000
Inntekter	20 963 000	15 270 000
Saldo	- 11 600 000	1 934 000

Posten omfatter diverse inntekter i kriminalomsorgen. Inntektene i 2006 er økt i forhold til nivået i 2005. Dette skyldes blant annet høyere inntekter fra eiendomsalg enn budsjettert.

Post 04 Tilskudd

Kap. 3430	2006	2005
Bevilgning	1 393 000	1 350 000
Inntekter	1 500 000	1 300 000
Saldo	- 107 000	50 000

Posten omfatter mottatte tilskudd til internasjonalt fengsels-samarbeid.

Kap. 432 Kriminalomsorgens utdannings-senter (KRUS)

Post 01 Driftsutgifter

Kap. 432	2006	2005
Bevilgning		
Sum bevilgning	120 815 000	113 488 000
Overført fra forrige termin	616 000	752 000
Refusjonsinntekter mv.	1 695 000	2 571 000
Disponibel ramme	123 126 000	116 811 000

Posten omfatter blant annet lønnsutgifter til aspiranter samt utgifter til drift av Kriminalomsorgens utdannings-senter. Om lag 75 % av forbruket på posten i 2006 består i lønn- og lønnsrelaterte kostnader.

Kostnader

Personalkostnader	92 640 922	93 452 854
Lokalkostnader	5 535 463	5 407 554
Andre driftskostnader	25 325 549	17 334 592
Sum kostnader	123 501 934	116 195 000
Saldo	- 375 934	616 000

Kap. 3432 Kriminalomsorgens utdannings-senter (jf. kap. 432)

Post 03 Andre inntekter

Kap. 3430	2006	2005
Bevilgning	800 000	0
Inntekter	903 000	820 000
Saldo	- 103 000	- 820 000

Posten består av diverse inntekter ved Kriminalomsorgens utdannings-senter.

AKTIV KRIMINALOMSORG – tryggere samfunn

Årsmelding 2006 for kriminalomsorgen